

Упай
Баллы

Катышуучунун коду
Код участника

Тарых боюнча олимпиаданын биринчи туру – теориялык тур.

Олимпиаданын бардык тапшырмалары “Дүйнөлүк тарых” жана “Кыргызстан тарыхы” сабактары боюнча негизги билим берүү программасынын негизинде түзүлдү.

Биринчи этапта силерге төмөнкү типтеги тапшырмалар берилет:

1. Бир туура жоопту камтыган тесттик суроолор.
 2. Бир нече туура жоопту камтыган тесттик суроолор.
 3. Тарыхый ишмерлерди замандаштары катары салыштырууга багытталган суроолор.
 4. Тизмектелүү принцибин аныктоо үчүн катарлар (эмне үчүн бул объекттер, окуялар же инсандар бири-бири менен салыштырылган же бири-бирине карама-каршы коюлган).
 5. Элементи «кошууга» - «алып таштоого» багытталган катарлар.
 6. Хронологиялык ырааттуулуктар. Катышуучуга бир нече окуяны хронологиялык тартипте жайгаштыруу тапшырмасы берилет.
 7. Маалыматтардын эки катарын дал келтирүүгө багытталган тапшырмалар.
 8. Бош жерлери бар текст (даталар, тарыхый инсандар, түшүнүктөр жана терминдер ж.б.).
 9. Иллюстративдүү булактар менен иштөөгө багытталган тапшырмалар.
-

Первый тур олимпиады по истории – теоретический.

Все задания олимпиады составлены на основе основной общеобразовательной программы по предметам «Мировая история» и «История Кыргызстана».

На первом этапе вас ожидают следующие типы заданий:

1. Тестовые вопросы с одним правильным ответом.
2. Тестовый вопрос с несколькими правильными ответами.
3. Вопрос на сопоставление исторических деятелей как современников.
4. Ряды на определение принципа их построения. (почему данные объекты, события или личности сопоставлены или противопоставлены друг другу)
5. Ряды «на включение» - «на исключение» элемента.
6. Хронологические последовательности. Участнику предлагается расставить в хронологическом порядке несколько событий.
7. Задания на соотнесение двух рядов данных.
8. Текст с пропусками (даты, персоналии, понятия и термины и т.п.).
9. Задания по работе с иллюстративными источниками.

1-КҮН

1. Орто кылымдарда мусулмандар жана христиандар ар кандай календарларды колдонушкан: мусулмандар – хижраны, христиандар болсо мезгилди Иисус Христостун төрөлүшүнөн баштап эсептешкен.
Мусулман хронисттери Константинополдун кулаган жылын кантип жазышкан? Жообун жазгыла.

2. Б.з. 313-жылында Батыш Рим империясынын императору Улуу Константин Милан эдиктин чыгарган. Ага ылайык христиан дини империядагы уруксат берилген дин деп жарыяланган. Бирок Рим жылнаамалары (хроникалары) Милан эдиктинин датасын Римдин негизделишинен башталган эски жыл санак системасы боюнча жазган.
Римдин негизделишинен баштап канчанчы жылы Милан эдикти кабыл алынган? *Жоопту жазгыла.*

3. Төмөндө көрсөтүлгөн окуялардын кайсынысы башкаларынан кийин болгон? *Туура жоопту тегеректегиле.*
А) Жүз жылдык согуштун аякташы
Б) Константинополдун түрктөр тарабынан алынышы
В) Кызыл жана Ак розалар согушунун башталышы
Г) Алтын Ордонун бөлүнүшү
Д) Американын Х. Колумб тарабынан ачылышы
4. Төмөндө көрсөтүлгөн окуялардын кайсынысы башкаларынан мурун болгон? *Туура жоопту тегеректегиле.*
А) Улуу Түрк каганатынын түзүлүшү Б) Истеми кагандын Византияга элчи жиберилиши
В) Сунга токоюндагы салгылашуу Г) Тон жабгу-кагандын башкаруусу
Д) Талас салгылашуусу
5. Төмөндө көрсөтүлгөн окуялардын кайсылары XVIII кылымда болуп өткөн? *5 туура жоопту тегеректегиле.*
А) Англиялык колониялардын көз карандысыздык үчүн согушу жана АКШнын түзүлүшү
Б) Наполеондун баскынчылыгына каршы Россиянын Ата-Мекендик согушу
В) Англиялык буржуазиялык революция
Г) Атаке бийдин Россияга элчи жиберилиши
Д) Улуу француз буржуазиялык революциясы Е) Циндердин Жунгар хандыгын талкалашы
Ж) Германиянын биригиши З) Кокон хандыгынын түзүлүшү
6. Катарда берилген элементтерди тарыхый жактан эмне бириктирип турганын көрсөтүп бергиле:
А) цех, устав, мастер, шаар, базар

Б) Катарда берилген адамдарды тарыхый жактан эмне бириктирип турганын көрсөтүп бергиле:
Келдибек, Бекмурат (Балык), Тыныбек, Чоюке, Сагымбай, Саякбай.

7. Төмөндө берилген адамдарды тарыхый жактан эмне бириктирип турат жана алардын кимиси бул катарда ашыкча жана эмнеге?
Христофор Колумб, Васко де Гамма, Витовт Беренг, Эрнан Кортес, Бартоломеа Диаш, Марко Поло, Фернандо Магеллан
А) Аларды эмне бириктирерин жазгыла: _____
Б) Катарда ким жана эмнеге ашыкча экенин жазгыла? _____
-
8. Төмөндө көрсөтүлгөн тарыхый ишмерлердин кайсы жубу замандаштарды камтыйт? *Алты туура жоопту тегеректегиле.*
А) Тимур (Тамерлан) жана Дмитрий Донской
Б) Жусуп Баласагын жана Абу Райхан Аль Бируни
В) Максимилиан Робеспьер жана Отто фон Бисмарк
Г) Захир-ад-дин Мухаммад Бабур жана Тагай бий
Д) Арстан жүрөк Ричард жана Фридрих Барбаросса
Ж) Христофор Колумб жана Фернандо Магеллан
З) Хайду жана Марко Поло
Е) Улуу Карл жана Аттила
9. Жусуп Баласагын өзүнүн поэмасын «Кут алчу билим же Мамлекетти башкаруу илими» – «Кутадгу Билиг» деп атаган.
Төмөндө поэмадан келтирилген үзүндүнү окуп чыккыла жана эмнеге, Ж. Баласагындын пикири боюнча, мамлекетти башкаруу илими «кут алчу билим» болуп саналат деген суроого жооп бергиле?

Өмүрүңдүн мааниси – адал ишин,
Өмүрүң арналыңчы – жакшы иш үчүн.
Жакшылардын жүрөгү өмүргө бай,
Наадандар тирүү туруп – өлүк жандай!

Байлык деген туздуу суу тазарбаган,
Тил катып суусаганда кандырбаган.

Ач калганга аш берсең – карды тоёт,
Ач көздөрдү тойгузар өлүм болот.
Тойбос болот өмүрдө ач көз киши,
Ач көзгө аздык кылат дүйнө жүзү.

Акылсызга кокустан тийсе бийлик,
Өлкө онтоп, эл-журтка бөөдө түйшүк.
А эгер өкүмдарың болсо акылдуу,
Өлкө гүлдөйт – башына конуп куту!

Элиңе эркин, кенен мыйзам жарат,
Анда күнүң жыргалда, ырыс табат.

Өзүңө эмес, пайданы элге кылгын,
Элиң көрсө пайданды, жыргап турдуң.

Баары өтөт, түбөлүктүү – жакшы атак,
Жакшы адамдын ишин айтып макташат.
Сен да өтөсүң, калтыр жакшы атыңды,
Атың калса – сактаганың даңкыңды.

10. Геродот скифтер жана сактар бир эл деп жазган. Бул абдан эр жүрөк, эркиндикти сүйгөн жана согушчан эл. Жазма булактар перстер менен болгон согуштарга, грек-перс согуштарына сактардын катышкандыгы, Александр Македонский менен болгон согуш тууралуу маалымат берет.

А) Кара деңизге жакын аймактардагы кургандардан табылган археологиялык буюмдардагы скиф жоокерлеринин сүрөттөрүн карап чыккыла. Скифтердин куралданышын сүрөттөп бергиле.

Б) Силерге сунушталган Кара деңиз скифтеринин сүрөттөрү менен Шиликты курганынан (Жети-Суу) табылган сак башчысынын костюмунун реконструкциясын салыштыргыла. Геродот сактар менен скифтер бир эл деп туура айтканбы?

Солох курганынан табылган тарак (б.з.ч. IV к.)

Күл-Обо курганынан табылган идиш

Антикалык доордогу идиштердин бириндеги скиф аскери

Күл-Обо курганынан табылган идиштин прорисовкасы

Сак костюмунун реконструкциясы.
Шиликты курганы.

A).

[illegible]

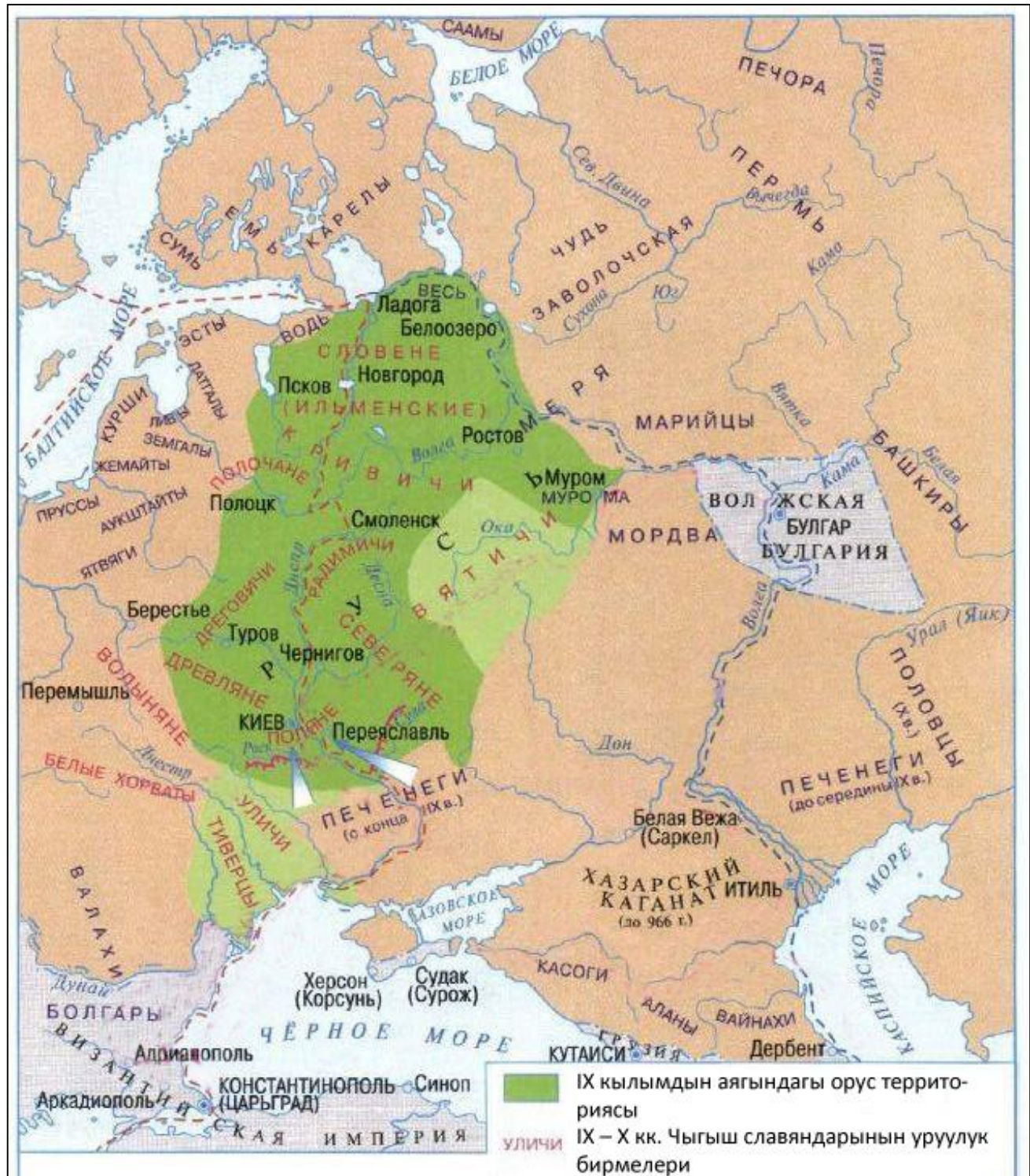
Реконструкциялоо. Сактык жаачы аял.

Б).

[illegible]

11. 1097-жылы Любеч шаарында улуу Киев князы Акылман Ярославдын уулдары жана неберелери болгон славян княздарынын кеңешмесинде «ар ким өз атасынан калган ээликти тутат» деген чечим кабыл алынган, б.а., атадан мураска калган жерде княздардын өз алдынча башкаруусу жүргүзүлөт деген принцип жарыяланган. Ошентип, Киев Русунда жаңы саясий түзүлүштүн негизделиши башталган. Төмөндө берилген карталарды салыштырып, анализдеп чыккыла жана суроого жооп бергиле: «Киев Русу XII кылымда» деген картада чагылдырылган феодалдык мамлекеттин өнүгүү этабы кандай аталган?

«IX-XX кылымдардагы Киев Русу» картасы

«Киев Русу XII кылымда» картасы

12. Байыркы дүйнөнүн жети кереметинин тизмесин биринчи болуп Сидондук Антипатр түзгөн деп айтылат. Ал өз ырында булар тууралуу мындай деген:

Дубалдарыңды көргөмүн, Вавилон, аларда
 Ат арабалар кенен жүрөт; Вавилондун асма бактарынын кереметин
 Олимптеги Зевсти көргөмүн мен, килейген Гелиосту
 Көп оор эмгектин үзүрү болгон пирамидаларды да;
 Мавсолдун заңгыраган күмбөзүн билем.
 Бирок мен чатыры көккө жеткен Артемида сарайын көрөрүм менен
 Калган бардыгы анын жанында мунарып өчкөн; Олимстен тышкары
 Күн эч жерде ага теңдеи сулуулук көрбөйт.

А) Сүрөттөрдө Байыркы дүйнөнүн жети керемети тартылган. Дүйнө кереметтеринин кайсынысы Сидондук Антипатрдын ырында сүрөттөлгөн эмес?

Б) Төмөнкү картада цифралар менен Байыркы дүйнөнүн кереметтери белгиленген.

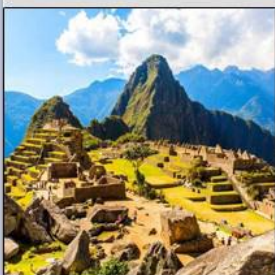

Ар бир дүйнө кереметинин аталышын ага туура келген номердин тушуна жазгыла:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

В) 2007-жылы дүйнөнүн жаңы жети кереметинин – тарых жана маданияттын даңктуу эстеликтеринин тизмеси белгилүү болду.

Дүйнөнүн жаңы Жети Керемети

Бул тизмеге кайсы эстеликтер киргизилген жана алар кайда жайгашкан? Жоопторду таблицкага жазгыла.

	Эстелик	Кайда жайгашкан
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		

Г) Жети кереметти – Кыргызстандагы тарых жана маданият эстеликтерин камтыган өзүңөрдүн тизмеңерди түзгүлө.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____